

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/216863,Plk-Jan-Rzepecki-Prezes.html>
26.02.2026, 17:10

Płk Jan Rzepecki „Prezes”

28 kwietnia 1983 r. w Warszawie zmarł płk dypl. Jan Rzepecki „Prezes”, żołnierz Legionów Polskich i wojny obronnej 1939 r., szef Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej ZWZ-AK (1940-1945), Powstanie Warszawski. W 1945 r. dowódca Delegatury Sił Zbrojnych na Kraj i pierwszy przywódca Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”; teoretyk i historyk wojskowości.

[Armia Krajowa Powstanie Warszawskie Wolność i Niezawisłość](#)

28.04

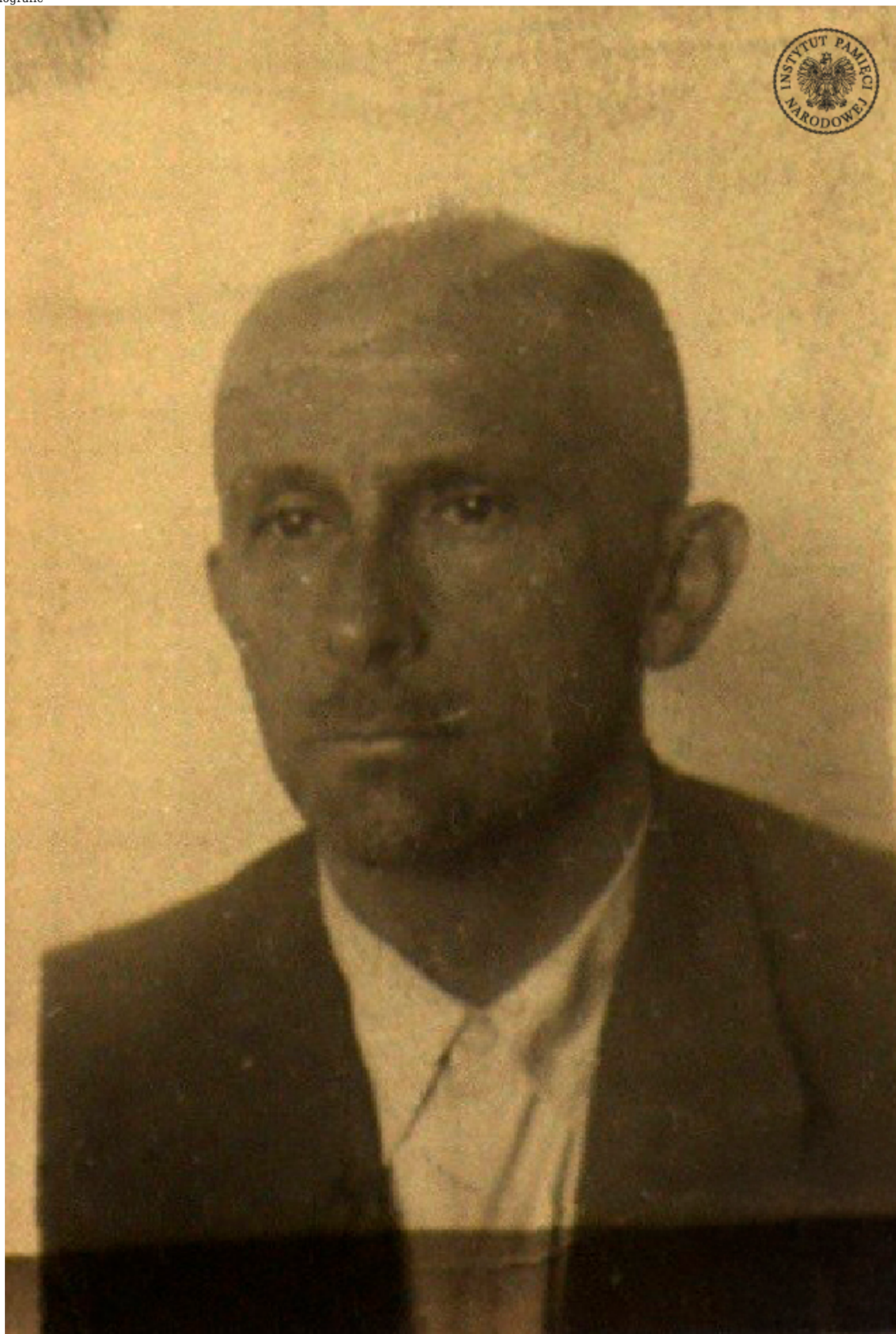
Pochodził z rodziny inteligenckiej. W 1912 r. wstąpił do Związku Strzeleckiego. W latach 1914-1917 był żołnierzem Legionów Polskich. Za męstwo wykazane w walkach na froncie rosyjskim został odznaczony Krzyżem Virtuti Militari V kl. Po kryzysie przysięgowym został wcielony do Polskiej Siły Zbrojnej, podporządkowanej armii Cesarstwa Niemieckiego. W listopadzie 1918 r. wstąpił w szeregi WP. Do 1939 r. służył jako oficer zawodowy. Zajmował wiele stanowisk, m.in. był wykładowcą taktyki w Wyższej Szkole Wojennej. W wojnie 1939 r. walczył jako szef III Oddziału Sztabu Armii „Kraków”. W konspiracji zaczął działać już w październiku 1939 r. Był szefem sztabu Okręgu Warszawa-miasto SZP, a następnie ZWZ. Od listopada 1940 r. do wybuchu powstania warszawskiego kierował Biurem Informacji i Propagandy KG ZWZ-AK i był redaktorem miesięcznika „Insurekcja”. Brał udział w powstaniu, a po jego upadku dostał się do niewoli niemieckiej. Powrócił z niej w lutym 1945 r. i nawiązał kontakt z dowództwem rozwiązanej AK. Od marca 1945 r. pełnił funkcję zastępcy komendanta głównego organizacji „NIE”, a po aresztowaniu gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka” objął jej dowództwo. Po rozwiązaniu „NIE” w maju 1945 r. powołał do życia DSZ i dowodził nią do 6 sierpnia 1945 r. Dążył do ograniczenia walki zbrojnej i ponoszonych strat. 2 września 1945 r. stanął na czele I Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”. 5 listopada 1945 r. został aresztowany przez UB. 3 lutego 1947 r. WSR w Warszawie skazał go na osiem lat więzienia. Dwa dni później, decyzją Bolesława Bieruta, karę darowano w całości. W marcu 1947 r. podjął pracę w charakterze wicedyrektora Wojskowego Instytutu Naukowo-Wychowawczego, a następnie Wydziału Studiów Akademii Sztabu Generalnego. Ponownie aresztowano go 16 stycznia 1949 r. i bez wyroku więziono do 24 grudnia 1954 r. Po zwolnieniu został zrehabilitowany. Był pracownikiem naukowym Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk. Uzyskał stopień doktora. Zmarł 28 kwietnia 1983 r. w Warszawie. Pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie. 11 listopada 1995 r. odznaczony pośmiertnie przez prezydenta RP Lecha Wałęsę Orderem Orła Białego.

Polecamy:

- [Michał Wenklar: O wolność i niezawisłość](#)
- [Andrzej Chmielarz: Powstanie i działalność I Zarządu Głównego Zrzeszenia WiN](#)
- [Tomasz Łabuszewski: Nowe spojrzenie na WiN](#)
- [Justyna Dudek: Śledztwo i proces I Zarządu Głównego WiN](#)
- [Biuletyn IPN nr 9/2020 – Nowe spojrzenie na WiN](#)
- [Publikacja: Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” 1945-1948](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Jan Rzepecki IPN BU 944/118